

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL

NÚMERO 42 / SEGONA ÈPOCA / DESEMBRE DE 1998

**Consell Insular
de Mallorca**

alimara

Núm 42

Segona Època, desembre de 1998

Edita: Consell Insular de Mallorca
Redacció: Servei d'Acció Social i Sanitat
General Riera, 67
07010 Palma
Tel.: 971 76 07 62
Fax: 971 76 19 52

Portada: **Antònia Borràs**

Maquetació
i impressió: Gràfiques Son Espanyolet

Dipòsit Legal: PM - 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Tanca aquest número 42 d'Alimara el bloc d'Exclusió Social-RMI, un tema que guanya en debat de cada dia més per l'enorme contradicció existent entre les xifres macroeconòmiques i les socials: la comunitat amb la renda per càpita més alta de l'estat resulta que no té el més baix índex de pobresa -com seria normal pensar- sinó més aviat al contrari. El biaix és prou gran entre un i altre indicador.

Contormen aquest bloc tres articles que seguidament us presentam:

El primer, "**Cap a una homogeneïtzació de la Renda Mínima d'Inserció: comentari sobre l'esborrany de norma homogeneïtzadora elaborat pel Ministeri de Treball i Afers Socials**", de Josep Quevedo, pedagog coordinador del Programa RMI del Consell de Mallorca, ens fa una breu anàlisi dels pros i els contres de l'intent d'homogeneïtzació per part del Govern espanyol de les diferents Rendes Mínimes que fins ara estan en mans de cada Govern autònom.

El segon, tal com s'especifica en els seus paràgrafs introductoris, és la transcripció quasi literal i comentada per part d'aquesta redacció, de l'informe "**Viabilitat de la lluita contra l'exclusió social i la pobresa a les Balears**", del Gabinet d'Estudis Socials i Econòmics de "Sa Nostra", Caixa de Balears. La creença que és un instrument prou clarificador de la crua realitat social del nostre país mallorquí (i de l'eivissenc i, en menys mesura, del menorquí), la de la pobresa i l'exclusió en el món de l'abundància, ens ha fet decidir-ne la publicació.

El tercer, "**Reflexions sobre els marginats marginals**", de Jaume Mateu, poeta i activista dels drets dels sense-drets i secretari de l'associació "El Refugi", ens aporta la cara i els ulls, és a dir, les persones que s'amaguen darrera les xifres, fredes, que s'especifiquen a l'article anterior. Amb un envejable domini del llenguatge ens posa davant els nassos la realitat, la crua realitat: fa una crida als professionals, a la societat en general a no donar l'esquena a aquesta realitat i planteja el caràcter a vegades d'avantguarda que han d'assumir les organitzacions socials, per tal que de la percepció de la realitat latent des d'aquesta talaia avançada estant, en neixin els recursos socials més adients. Els programes de Metadona en són un bon botó de mostra: fa uns anys era un tema tabú tant per a l'Administració pública com per als professionals de l'àmbit i ara es veu i contempla com un instrument terapèutic més.

CAP A UNA HOMOGENEÏTZACIÓ DE LA RENDA MÍNIMA D'INSERCIÓ: COMENTARI SOBRE L'ESBORRANY DE NORMA HOMOGENEÏTZADORA ELABORAT PEL MINISTERI DE TREBALL I AFERS SOCIALS

Josep Quevedo Garcia,
Pedagog, Coordinador del programa RMI

Després de gairebé una dècada des que s'engegaren les primeres Rendes Mímines d'Inserció (RMI) a l'Estat espanyol (el 1987 s'inicià la del País Basc), el Govern central vol intervenir en el seu procés normatiu segons consta a la fonamentació de l'esborrany de la norma homogeneïtzadora elaborat pel Ministeri de Treball i Afers Socials que ha estat distribuït a totes les Comunitats autònomes^(*) per tal de garantir uns mínims comuns d'igualtat de tots els ciutadans espanyols, independentment de la comunitat on visquin.

Per poder ordenar el debat sobre la pertinència d'una mesura d'aquest tipus entenem que s'han de respondre algunes qüestions bàsiques:

- 1.- Què es vol homogeneïtzar. Quin és l'objecte precís d'igualació.
- 2.- Com s'ha de fer el procés d'harmonització o homogeneïtzació.
- 3.- Quins avantatges i inconvenients tindria l'homogeneïtzació.

1. **El què.** Per les pròpies característiques de les RMI, es defineixen com el conjunt format per la prestació econòmica i per unes accions de promoció personal i social. A l'apartat de la prestació econòmica és cert que una persona pot veure's tractada de distinta manera segons que resideixi en una o altra comunitat autònoma (CA) quant als seus ingressos mínims vitals.

D'altra banda, generalment la RMI marca condicions sobre anys de residència en una CA o sobre el desplaçament a una altra CA quan se n'és perceptor. Aquestes limitacions podrien estar vulnerant, des d'una norma inferior, els principis constitucionals de lliure residència i mobilitat de les persones, reconeguts a la Constitució.

En conseqüència, garantir uns mínims d'igualtat, independentment de la CA de residència, pot ser recomanable i adient. De totes maneres, aquest principi podria ser aplicat a moltes altres prestacions tècniques i no tècniques dels serveis socials.

En un altre sentit argumental, podem qüestionar la pertinència que el Govern central legisli sobre matèries que, com els serveis socials, són competències de les CA. Ara bé, hi ha prou precedents en aquest sentit com, per exemple, el Pla de Prestacions Socials Bàsiques o la Llei del Voluntariat de 1996, que no han impedit el desenvolupament de legislació autònoma.

Què vol regular el Govern central? El projecte de norma dissenyat pel Govern central regula específicament les condicions d'accés, requisits i quantia mínima de les RMI arreu de l'estat (vegi's Cap. I, art.1: Principis i objecte). De

fet, a la resta de l'articulat, a més d'algunes definicions conceptuals generals es desenvolupa el que s'anuncia a l'article 1.

Entenem que, en qualsevol cas, aquesta norma seria una "lleï de mínims", possibilitant-se per sobre d'aquest nivell bàsic un desenvolupament normatiu a cada CA.

Si bé amb la pretensió homogeneïtzadora descrita fins ara podríem estar-hi genèricament d'acord, un tema distint és pretendre homogeneïtzar les accions d'inserció que, com veurem a l'apartat tercer de l'informe, no recomanem.

2.- Com homogeneïtzar

- a) Partint del consens tècnic, polític i parlamentari més ample possible.
- b) Mitjançant una lleï però contemplant alhora una revisió de la normativa de les pensions no contributives, de manera que aquestes recullin una part de la població que avui s'ha d'acollir a la RMI encara que no tinguï possibilitats reals d'inserció laboral. En definitiva, es tractaria d'ampliar, alhora, l'àmbit d'intervenció de la Seguretat Social.
- c) Amb l'aportació econòmica del Govern central. De fet, si aquest vol exercir una funció de coordinació ho ha de fer assignant recursos propis.
- d) Es podria pensar en un model de funcionament semblant al del Pla de Prestacions Socials Bàsiques, però deixant al marge els ajuntaments que han de tenir protagonisme quant a la inserció però no contribuint amb cap prestació econòmica.

3.- Avantatges i inconvenients

Avantatges

- * Si l'homogeneïtzació es fa sols sobre la part econòmica de la RMI i compta amb la col.laboració econòmica del Govern central, es podrien alliberar recursos dels pressuposts autonòmics per dedicar-los a accions d'inserció sociolaboral. Però, a més, estam incidint sobre col.lectius que tenen distintes necessitats (habitatge i salut, per exemple), de manera que es podrien dedicar més recursos a aquests temes específics.
- * La intervenció del Govern central podria permetre també la consideració de la RMI com a dret subjectiu perfecte.
- * Igualment, es podrien augmentar les quanties de les rendes sempre dins els límits del salari mínim interprofessional. Actualment, les quanties només permeten, en moltes ocasions, el pagament dels lloguers dels habitatges.

Inconvenients

Si l'homogeneïtzació es fa incloent-hi les accions d'inserció, s'estaria produint una ingerència en els plans i programes de lluita contra l'exclusió de les distintes CA. Plans i programes, en teoria, dissenyats des de l'anàlisi de cada una de les realitats socioeconòmiques i de situació de necessitat tant territorials com sectorials. A més, els distintes nivells competencials fa absolutament impossible preveure mesures homogènies per a totes les CA.

Un altre inconvenient en l'harmonització de la inserció és que depèn també, en bona part, dels ajuntaments i diputacions, comptant-se, en conseqüència, amb realitats molt distintes. Contràriament, entenem que la inserció a comptes d'harmonitzar-se s'ha de municipalitzar el més possible.

Sols en un tema -que depassa l'àmbit del projecte de norma- hi hauria d'intervenir el Govern central per facilitar les accions d'inserció: l'assignació, amb major flexibilitat, dels recursos del Fons Social Europeu quan es destinin als col.lectius de RMI.